

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Проблеми та перспективи розвитку
фінансово-кредитної
системи України**

**Problems and Prospects for the Development of
the Financial and Credit System**

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 5-6 грудня 2022 р.)

Суми
Сумський державний університет
2022

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 6 від 8 грудня 2022 р.)*

E45 Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України»/ за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2022. – 81 с.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference " Problems and Prospects for the Development of the Financial and Credit System" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2022
© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Лариса Гриценко</i> <i>Ірина Кожушко</i>	Особливості розрахунку показників ЕВІТ, ЕВІТДА, ОІВДА для підприємств України в сучасних умовах.....	5
<i>Інна Школьнік</i> <i>Вікторія Дзюба</i> <i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Темченко</i> <i>Крістіна Попова</i> <i>Лариса Гриценко</i>	Оцінка ефективності фінансів депозитних корпорацій України..... «Гнучке бюджетування» як дієвий механізм планування на виробничих підприємствах Оцінка ефективності фінансів депозитних корпорацій України.....	9 13 17
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Тетяна Боряк</i> <i>Лариса Гриценко</i>	Сучасні методи аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання..... Аналіз стану прибутків та збитків підприємств України.....	20 23
<i>Лілія Деркач</i> <i>Олена Журавка</i> <i>Альбіна Білера</i> <i>Людмила Захаркіна</i> <i>Новіков Володимир</i> <i>Nataliia Pihul</i> <i>Yevhenii Pihul</i>	Пенсійний фонд України як державний позабюджетний цільовий фонд..... Вплив цифровізації економічних процесів на розвиток фондового ринку в Україні..... Economic security of the state: essence and goals.....	25 29 32
<i>Лариса Гриценко</i> <i>Вікторія Білошапка</i> <i>Олена Крухмаль,</i> <i>Поліна Коломієць</i> <i>Olena Kasian</i>	Доларизація економіки України: причини і наслідки..... Превентивне управління проблемними кредитами в умовах воєнного стану..... Managing the tourism in Ukraine with Schengen standards.....	34 38 42
<i>Дар'я Свірідова</i> <i>Лариса Гриценко</i> <i>Євгеній Охрімчук</i> <i>Лариса Гриценко</i> <i>Альбіна Білера</i> <i>Тетяна Кубах</i> <i>Євген Руденко</i>	«Зелені фінанси» в контексті забезпечення сталого розвитку..... Сучасні методи управління ризиками технології інтернету речей у бізнес середовищі..... Фінансова безпека підприємств..... Механізм та принципи фінансової безпеки як базові елементи забезпечення фінансово-економічного розвитку держави	44 47 49 51
<i>Інна Школьнік</i> <i>Уляна Вініченко</i> <i>Olena Kasian</i>	Управління фінансовим левериджем на підприємстві..... Symbolism between tourism and infrastructure.....	55 58

<i>Світлана Похилько</i>	Цифрові бізнес-моделі та способи їх опису за	
<i>Анна Єременко</i>	допомогою канви Остервальда.....	60
<i>Надія Дехтяр</i>	Теоретичні засади управління активами	
<i>Анна Шевченко</i>	підприємства.....	63
<i>Лариса Гриценко</i>	Впровадження системи фінансового контролінгу	
<i>Наталі Махно</i>	зовнішньоекономічної діяльності	
	підприємства.....	66
<i>Тетяна Кубах,</i>	Ліквідність банківської системи.....	73
<i>Альона Єфіменко</i>		
<i>Lilia Klymenko</i>	Green finance in socio-economic development.....	77
<i>Larysa Hrytsenko</i>		
<i>Anastasiia Fedan</i>	Economic essence and role of credit in the	
<i>Larysa Hrytsenko</i>	development of the state.....	79

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСІВ ДЕПОЗИТНИХ КОРПОРАЦІЙ УКРАЇНИ

*Попова Крістіна Едуардівна,
студентка гр. БС-11,
Сумський державний університет, м. Суми*

Основою фінансової системи будь-якої країни є корпоративні фінанси. Фінанси корпорацій – це порівняно незалежна сфера фінансів, що охоплює широке коло грошових відносин, пов'язаних з формуванням та використанням доходів, капіталу, грошових фондів у процесі кругообігу коштів. Головною задачею корпоративних фінансів є фінансове забезпечення діяльності підприємств та організацій. Інший важливий аспект корпоративних фінансів – рішення стосовно інвестиції, тобто рішення про вкладення коштів для отримання додаткового доходу. На нашу думку, вивчення корпоративних фінансів ефективно впливає на використання фінансових ресурсів, сприяє дієвому пошуку способів покращення фінансового стану корпорацій та допомагає утримувати такий рівень активів, який потрібен для безперервного здійснення операційної діяльності.

Станом на сьогодні весь світ, включаючи Україну, стоїть перед загрозою світової фінансово-економічної кризи. У зв'язку з цим виникає питання, чи мають депозитні корпорації України, якими є банки, необхідний рівень стійкості щодо протистояння фінансово-економічній кризі. Тому пропонуємо проаналізувати ресурсну базу депозитних корпорацій (банків) з позиції забезпечення розвитку банківського кредитування населення. Це дозволить виявити основні тенденції, що склалися стосовно залучення ресурсів, а також можливості оптимізації структури депозитних ресурсів.

Ресурси банків поділяються на власні, залучені та запозичені. Згідно з даними Національного банку України [1] в цілому по банківській системі станом на 01.01.2021 частка власного капіталу (209 460 млн. грн.) у пасивах банку (1 822 841 млн. грн.) становить 11,49%, а частка коштів, залучених від населення (681 892 млн. грн.) та суб'єктів господарювання (646 491 млн. грн.), крім банків та небанківських фінансових установ, складає 72,87%. Це свідчить про те, що основним джерелом залучення коштів є суб'єкти господарювання та населення. Тому, проаналізуємо склад та структуру депозитів, залучених банками України протягом 2016-2020 рр. (табл. 1).

За даними таблиці 1, можемо зробити висновки, що основним джерелом залучення коштів є заощадження фізичних осіб, які протягом 2016-2020 рр. перевищували обсяги депозитів, залучених від інших суб'єктів економіки. За період 2016-2020 рр. обсяг депозитів фізичних осіб поступово зростав від 444 676 млн. грн. у 2016 р. до 730 317 млн. грн. у 2020 р. Це вказує на зростання рівня довіри населення до банківських установ. Хоча частка депозитів

фізичних осіб в загальному обсязі депозитів падає. Так, у 2016 р. вона складала 56,04%, а у 2020 р. – 54,17%.

Таблиця 1 – Депозити, залучені банками України протягом 2016-2020 рр.

Період	Депозити залучені всього, млн. грн	У тому числі			
		Депозити фізичних осіб		Інші депозити	
		млн. грн	частка від загальної суми, %	млн. грн	частка від загальної суми, %
2016	793475	444676	56,04	348798	43,96
2017	898844	495313	55,11	403531	44,89
2018	932967	530250	56,83	402717	43,17
2019	1071666	576126	53,76	495540	46,24
2020	1348130	730317	54,17	617813	45,83

Джерело: розроблено автором на основі статистичних даних НБУ [1].

У той же час обсяги депозитів, залучених від інших економічних суб'єктів, мають тенденцію до більш стрімкого зростання. Тобто вони не так підпадають під дію кризових явищ в економіці, оскільки юридичні особи зобов'язані тримати свої кошти на рахунках у банках. Отже, виявлена тенденція свідчить про поступове посилення ролі депозитів, залучених від суб'єктів господарювання, у структурі залучених коштів банків, проте найбільша частка все ще належить депозитам, залученим від населення.

Слід зазначити, що для нормального розвитку кредитування, в тому числі і кредитування населення, банкам необхідно мати довгострокові ресурси. Тому доцільно проаналізувати структуру депозитів, залучених банками України за строками (табл. 2).

Таблиця 2 – Депозити, залучені банками, за строками за 2016-2020 рр.

Показник	Рік				
	2016	2017	2018	2019	2020
Депозити на вимогу, млн. грн.	364547	419126	456467	590541	805964
Частка від загальної суми, %	45,94	46,63	48,93	55,11	59,78
Депозити до 1 року, млн.грн.	271849	293337	322065	348542	395726
Частка від загальної суми, %	34,26	32,63	34,52	32,52	29,36
Депозити понад 1 рік, млн. грн.	157078	186381	154435	132583	146440
Частка від загальної суми, %	19,80	20,74	16,55	12,37	10,86
Всього депозити, млн.грн.	793475	898844	932967	1071666	1348130

Джерело: розроблено автором на основі статистичних даних НБУ [1].

Аналіз депозитів, залучених банками України, за строками протягом 2016-2021 рр. за даними Національного банку України, дає змогу зробити висновки, що довгострокові депозити (депозити понад 1 рік), залучені банками України за проаналізований період не перевищували 20,74% (у 2017 р. це 186 381 млн. грн.) від загального обсягу залучених депозитів (898 844 млн. грн.). З 2017 р. по 2020 р. спостерігалось зменшення частки депозитів, залучених на термін понад 1 рік від 20,74% у 2017 р. до 10,86 % у 2020 р. Водночас, спостерігається також негативна тенденція до постійного зростання частки депозитів на вимогу з 45,94% у 2016 р. до 59,78 % у 2020 р.. Така динаміка свідчить про несприятливі зміни у структурі банківських ресурсів, що тягне за собою і погіршення умов для розвитку активних операцій, особливо довгострокових. Отже, на основі проведеного аналізу можемо зробити висновки про те, що якісний склад депозитної бази фінансових корпорацій (банків) України погіршується.

Виявлені тенденції дозволяють виокремити напрямки, на які банкам варто зосередити увагу, а саме нарощення портфеля строкових депозитів та довгострокових зокрема та зменшення портфеля депозитів на вимогу. Зміна обсягів строкових депозитів та депозитів, залучених від населення має найбільший вплив на динаміку банківського кредитування населення. Лише за умов наявності строкових ресурсів, які можуть бути використані для кредитування населення, з'явиться можливість більш точного планування та прогнозування майбутніх грошових потоків та полегшиться процес управління активами і пасивами, зменшиться депозитний ризик.

Необхідність формування депозитного портфеля з позиції нарощення частки довгострокових депозитів виникає переважно у тих банків, пріоритетом яких є довгострокове кредитування. Необхідно зауважити, що вартість довгострокових ресурсів вища, ніж короткострокових. Тому перед банківськими установами постає завдання вибору оптимальних інструментів залучення коштів. Використання методів цінової конкуренції веде за собою збільшення вартості залучених ресурсів і таким чином зростання банківських витрат. Це вимагає або підвищення відсоткових ставок за кредитами, або зниження прибутку банку.

Тож, ресурсне фінансове забезпечення відіграє важливу роль у розвитку банківського кредитування населення в Україні і потребує удосконалення шляхом формування оптимальної структури депозитного портфеля.

Список використаних джерел

1. Показники банківської системи [Електронний ресурс] / НБУ. – Режим доступу: <http://surl.li/ayqln>.

Керівник: Гриценко Л. Л.